

HÆRENS HELMAND EKSAMEN

Det er fem år siden, en dansk spejdereskadron i en hel måned var omgivet af Taleban i ørkenbyen Musa Qala. Den daværende chef for Hærens Operative Kommando, Poul Kiærskou, fortæller, hvordan han oplevede hændelsesforløbet.

Generalmajor Poul Kiærskou (med
hjelm) besøger i sommeren 2006
den lette opklaringseskadron
i Afghanistan. I dag er han
militærrådgiver for den danske
repræsentation ved det
Nordatlantiske Råd og permanent
dansk repræsentant i NATOs
militærkomité .

Tekst: **Sune Wadskjær Nielsen**

Foto: **Forsvaret**

- Jeg var ikke tvivl om, at den opgave ville betyde kamp. Jeg var heller ikke tvivl om, at opklaringseskadronen kunne løse den, siger Poul Kiærskou. Han besøgte i juli 2006 det første danske hold i Helmand-provinsen, umiddelbart inden de kørte af sted til Musa Qala.

2006 var et afgørende år for NATOs operation i Afghanistan. Siden 2003-4 havde NATO-soldaterne opereret i de relativt fredelige nordlige og vestlige dele af landet, men nu skulle alliancens soldater rykke ind i Syd- og Østafghanistan, hvor Taleban stod stærkt. Den 2. februar 2006 besluttede Folketinget at støtte denne svære opgave med en forstærket opklaringseskadron. Dengang havde Poul Kiærskou ikke mange informationer om forholdene i Helmand.

- Vi havde et relativt begrænset efterretningsbillede, fordi indtil da havde der kun været ganske få amerikanske specialenheder i provinsen. Truslen var høj, var vi klar over, men vi havde nok ikke forestillet os, at det i virkeligheden var som at stikke hånden ned i en hvepserede, som ikke havde været rørt et stykke tid. Det var ikke bare os. Det gjaldt for alle nationer, som bidrog til Helmandoperationen, husker Poul Kiærskou.

- Sådan er det, når man tager hul på en hel ny opgave i et nyt missionsområde, tilføjer han.

Poul Kiærskou vurderede, at de danske soldater ville opleve en mission, der mindede om indsatsen i Irak. Her var der en stor risiko for angreb på danske soldater, men det skete ikke så tit, at enhederne kom i deciderede kampe. En af Gardehusarregimentets lette

opklaringseskadroner på Bornholm blev udvalgt til at blive den første danske enhed i Helmand. Inden udsendelsen fik soldaterne noget af Jægerkorpsets materiel med på missionen. De blev udstyret med satellitkommunikation, kapacitet til at kommunikere med fly og ekstra mørkekampsudstyr.

Krav om flystøtte

Poul Kiærskou er glad for, at han selv var i Afghanistan, da spejdereskadronen fik ordre til at afløse en britisk enhed i det isolerede distriktshovedkvarter i Musa Qala.

- Ved at jeg var der, fik jeg et meget klart billede af, hvad den her opgave handlede om, siger han. Jeg havde opfattelsen af, at den kunne løses. Det ville betyde kamp, og derfor krævede det, at vi havde flystøtte til rådighed, siger han.

For at komme ind til den britiske styrke i Musa Qala skulle eskadronen kæmpe sig igennem Talebans stillinger. Derfor stillede Poul Kiærskou det som en betingelse, at soldaterne kunne få assistance fra fly. Samme aften som generalmajoren tog hjem til Danmark, kørte opklaringseskadronen ud af Camp Bastion nordpå gennem ørkenen mod Musa Qala. Inden Poul Kiærskou tog af sted, aflyste han en udlandsrejse i sommerferien, så han hurtigt kunne være til stede i Hærens Operative Kommando, når der var behov for det. Desuden varskoede han Forsvarskommandoen og ministeriet om, at de kunne forvente kamphandlinger i Afghanistan. Allerede næste dag, 21. juli, havde soldaterne deres første sammenstød med fjenden, hvor de nedkæmpede et køretøj, der forfulgte dem. Sådan fortsatte det. Taleban satte alt ind på at forhindre danskerne i at komme ind i Musa Qala, hvilket først lykkedes 25. juli efter flere forsøg og adskillige sammenstød med fjenden.

- Vi fulgte med i, hvad der skete i Afghanistan, for jeg havde det nationale ansvar for udsendte enheder. Det var en intens periode, hvor der var stor fokus på hændelserne i Helmand fra situationsrummet i Hærens Operative Kommando, siger han.

Finskytter fra Jægerkorpset

En af de ting, man hjemmefra kunne hjælpe eskadronen med, var finskytter.

- Soldaterne opholdt sig i distriktsbygningen, hvor de blev beskydt fra andre bygninger. For at have et effektivt svar over for det var finskytter vigtige, forklarer Poul Kiærskou. Vi lånte af briterne i starten, men mens kampene stod på, blev eskadronen forstærket med finskytter fra Jægerkorpset. De ankom til Musa Qala 6. august. Den 12. august opgav Taleban at angribe danskerne med direkte beskydning med håndvåben og raketstyr. I stedet gik de over til at bombardere distriktscenteret med mortérer og raketter.

En fantastisk indsats

Poul Kiærskou mener, at indsatsen i Musa Qala var en milepæl i hærens internationale operationer.

- Vi havde haft enheder i Irak, der i flere tilfælde var i kamp, men det, som var skelsættende, var intensiteten og varigheden af kampen, understreger han. Efter at have holdt stand i distriktscentret i over en måned kunne opklaringseskadronen endelig vende tilbage til Camp Bastion 25. august. I medierne blev det opfattet som et tilbagetog, hvilket Poul Kiærskou bestemt ikke var enig i.

- Det blev jeg meget fortørnet over. Der var ikke tale om et nederlag, men en i forvejen planlagt afløsning. Det var præcist, hvad der skete. At tale om nederlag var en ekstrem negativ fordrejning af den fantastiske indsats, eskadronen havde ydet,

slår Poul Kiærskou fast.

Dygtighed er ikke nok

Eskadronens tab var ti sårede i den månedlange kamp med Taleban, men ingen døde.

- Man kan være nok så dygtig, men hvis ikke man har heldet med sig, så lykkes det ikke nødvendigvis. Men hvis ikke man er dygtig, kræver det ekstremt meget held at komme igennem sådan en operation, siger han. Der blev ikke gjort nogen banebrydende erfaringer i Musa Qala, men operationen viste, at man havde brug for alle hærens kompetencer for at klare sig i et så farligt område.

- Vi fik bekræftet, hvad vi havde lært i Irak, at selv om nogle enheder er deciderede kampenheder, så skal alle typer af soldater i princippet kunne kæmpe. Vi lærte også, at vi med egne midler skal have en effektiv støtte til den kerne af kampsoldater, som er af sted. Eksempelvis elektronisk krigsførelse, ingeniørstøtte, sanitet, logistik, flystøtte og artilleri, forklarer han. Det fik stor betydning for sammensætningen af den danske kampgruppe, der i 2007 fik sit eget ansvarsområde ved den grønne zone omkring Helmandfloden. Den blev polstret med soldater fra alle hærens våbenarter og også forstærket med kampvogne.

Det endegyldige bevis

Krigserfaringer, som man fik i Musa Qala, og som hæren har fået i rigt mål siden, er en vigtig motor i hærens udvikling.

- Musa Qala bekræftede, at professionaliseringen af hæren var rigtig godt på vej. Det viste, at vores soldater kunne løse kampopgaver, både hvor der skulle forsvares og angribes. Den viste, at danske soldater kunne og ville, når det gjaldt, hvilket vi havde set nogle gange i Irak, men i Musa Qala fik vi det endegyldige bevis, konkluderer Poul Kiærskou.

Året før de blev udsendt, var den lette opklaringseskadron det første større danske bidrag til udrykningsstyrken NATO Response Force. Her er de på øvelse i Norge.